

کۆرینکی فراوان بۆ چلهی ماته مینی

شاعیری نهمر کامهران موکری «محمد احمد طه ۱۹۲۹ - ۱۹۸۶»

دوای ئهوه ماموستا مستهفا صالح که ریم ، پوخته به کی ژبانی ئه ده بی و روشنبیری و هونهری و رامیاری «کامهران موکری» ی خسته روو ، ههر له سه ره تای چوونه نیو دونیای ئه ده بی به وه که تهمه نی «۱۶» سالان بووه ، تاوه کو ئیواره ی ۱۹۸۶/۱۲/۷ که له سعات «۸ر۴۵» دا بو دوا جار مالئاوایی لی کردووین و ، له شاره دیزینه که ی ههولیز تهرمه که ی گویژراوه ته وه بو شاری سلێانی و ، بو روزی دوایی له گهردی سه یوان به خاک سپیراه . .
- پاشان ماموستا «مستهفا نهریمان» ووتاری ده زگای روشنبیری و بلاو کردنه وه ی کوردی خوینده وه که به خیر هاتی ناماده بووانی کردو په نجهی بو ده ورو چالاکی به ئه ده بی و روشنبیری به کانی شاعیری نهمر «کامهران موکری» درپژ کردو ، له و رینازه ی دوا که له بواری ئه ده ب دا گرتبوی .
- ئینجا ماموستای دوکتۆر «عزالدين مصطفى رسول» ، ووتاریکی تایهتی خوینده وه و گوتی :

«ئه خۆل شاعیری لاوان بوو ، ده ربری سۆزی دلی برژاوی دلداران بوو ، تو مار که ری رابردووی سه یوان بوو ، شیردل ، نووری رۆله ی نیشتهان بوو ، عاشقی کوردستان بوو ، باسی خالیکی شاعیری جوانه مرگ مەلا سه عدی له ناو مالداو ، له

که وتوو مه رینگا له گه ل کاروانا
پاداشتم ناوی له نیکو شانا
تا دل لی بداو خوینم تیا مانی
بو کورد ژبانم ههر ئه بی وانی
به سووتاندم رینگه روشن بی
با تاگر به شتی ئهم له شه ی من بی

● کامهران ●

ده زگای روشنبیری و بلاو کردنه وه ی کوردی ، سه ر له به یانی روزی ههینی ۱۹۸۷/۱/۱۶ ، له هۆلی روشنبیری جه ماوه له سلێانی ، کۆرینکی فراوانی بو چله ی ماته مینی شاعیری نهمرمان کامهران موکری سازکرد . کۆره که له سعات «۹ر۴۵» ی به یاندا دهستی پی کردو له سعات «۲ر۱۵» ی دوای نیوه رو دا کوتایی هات که کۆمه لیک و تارو شیعری له لایه ن شاعیرو ئه دیانی کورده وه تادا پیشکه ش کرا . کۆره که سه ره تا به چه ند ئایه تیکی قورئانی پیروز دهستی پی کردو ئینجا ناماده بووان ، ده قیقه به که به ماته بی بو گیانی پاکی شاعیری نهمرمان راوه ستان .

هه‌ئس و کهوتی روژانه‌ی دایکی جگەر سوژدا وێژدی سه‌رزمان بوو ، هه‌موو ئەمه له‌کاتی هۆش کردنه‌وه‌و گۆی راگرتن و زمان پێژانه‌وه ، گۆش‌که‌ری کامهران بوون .

هه‌روه‌ها به‌ووردی له‌باره‌ی ژبان و تیکۆشانی کامهرانی شاعیر و نیشمان په‌روه‌ر دواو ، باسی ئەو وه‌فاداری و دلسۆزی‌یه‌ی کامهرانی کرد که بوویه‌تی سه‌باره‌ت به‌ وولات و به‌ کوردستان و مرو‌قابه‌تی و ، ده‌نگینکی دلیزبووه‌و سنووری وولاتی ب‌په‌وه‌و گه‌ییوته‌هه‌نده‌رانو ، هاوبه‌شی زام و نازاره‌کانی ئی‌قه‌وماوانی گه‌لانی جیهان بووه . .

– دوا‌ی ئەو مامۆستا «عبداللطیف گلی» ووتاری «کۆری زانیاری عیراق – ده‌سته‌ی کوردی خوینده‌وه‌و ، که تیابدا ، پرسه‌نامه‌ی کۆری زانیاری عیراق و ، «ده‌سته‌ی کورد»‌ی له‌کۆژدا پێشکه‌ش به‌ بنه‌ماله‌ی شاعیری کۆچ‌کردوو «کامهران موکری» کردو ، په‌نجه‌ی بو‌ئەو ده‌وره‌ دیاره‌ی شاعیر را‌کیشا ، که بوویه‌تی له‌ب‌واری خزمه‌ت‌کردنی ئەده‌ب و روشنبیری کوردی و ، په‌روه‌رده‌کردن وه‌کو مامۆستایه‌ک له‌زانکۆداو ، پێگه‌یاندنی به‌شیکێ زۆری قوتاییانی به‌شی کوردی و ، ئەوه‌ی را‌گه‌یاند ، که کۆچ‌کردنی ئەو شاعیر و مامۆستایه‌خه‌ساره‌تیکێ گه‌وره‌بوو ، به‌لام هه‌رگیز مرو‌قی ئاوا له‌بیر ناچیته‌وه‌و ، هه‌میشه له‌دل‌و ده‌روونی هه‌مواندا ده‌ژی .

– پاشان کاکه‌ی فه‌لاح شیعریکی خوینده‌وه‌و دوا به‌دوا‌ی ئەویش مامۆستای دوکتۆر «احسان قواد» ووتاریکی خوینده‌وه‌و که تیابدا باسی ژبان و تیکۆشانی ئەو شاعیره‌نمه‌ری کردو ، په‌نجه‌ی بو‌ئەو هه‌ول و کۆششه‌ی ئی‌پایانه‌ی «موکری» را‌کیشا که له‌ ب‌واری ئەده‌ب و روشنبیری و روژنامه‌نووسیدا بوویه‌تی و ، چاره‌نووسی شاعیری به‌چاره‌نووسی نه‌ته‌وه‌که‌یه‌وه‌ گری‌دا ، ئینجا هه‌ندی نمونه‌ی له‌ شیعره‌کانی خوینده‌وه‌و ، باسی ئەو وورده‌کاری‌یانه‌ی کرد که له‌ب‌واری شیعردا بوویه‌تی و ، گۆتی : «بی‌ده‌نگی کامهران هه‌رگیز مانای ووشک بوونه‌وه‌ی نه‌به‌خشیه‌و ، به‌لکو هه‌ندی‌جار بی‌ده‌نگی له‌هه‌موو ده‌نگی به‌هه‌تر بووه ، کامهران هه‌نراوه‌ی بو‌هاتوه‌و ، به‌لام به‌زۆر شیعری نه‌گوتوه‌و .

ئوه‌ی شایانی گوتنه‌ ووتاره‌ پر سوژه‌که‌ی خوشکه «ئه‌ستێره»‌ی کچی شاعیری نهمر ، هه‌ستی هه‌موو به‌شدارانی چله‌ی ماته‌مینه‌که‌ی بزواند ، نه‌نانه‌ت به‌شیکێ زۆری ئاماده‌بوان له‌گه‌ل خوینده‌وه‌ی ووتاره‌که‌دا فرمیسک به‌ری‌چاویانی‌ته‌نی و ئەو ساته‌ له‌گه‌ل گیانه‌نمه‌ره‌که‌ی موکری‌دا ده‌ژبان و ، له‌گه‌ل هه‌ر دێرینکی ووتاره‌که‌دا وینه‌یه‌کی مه‌زنی پر شکۆی کامهران ده‌خزایه‌ نیو دل‌و ده‌روونی هه‌موو لایه‌که‌وه .

– هه‌روه‌ها چهند ووتاریکی تریش خویندراوه‌وه . که هه‌ر هه‌موویان دلسۆزی و وه‌فاداری نووسه‌ره‌کانیان ده‌رده‌په‌ری به‌رامبه‌ر به‌ کامهرانی شاعیر و مرو‌ق ، کامهرانی دلسۆزی نه‌ته‌وه‌و مرو‌قابه‌تی و ووشه‌ی په‌سه‌نی کوردی ، کامهرانی ئەدیبه‌و شاعیر و روژنامه‌نووس و مامۆستا ، له‌و بیره‌وه‌ری‌یانه‌ ده‌دوان که بوویانه‌ له‌گه‌لیدا ، له‌روژگاره‌ جیا‌جیا‌کانی خوشی و ناخوشی سالانی زووی ژبانی‌دا . .

ئەوانیش ئەم به‌پێژانه‌ بوون :

شهاب عثمان ، عبدالله عزیز خالد ، کریم زهند ، د . شکره‌رسول ، محمد معروف فتاح ، طاهر صالح سعید ، ممتاز حه‌یده‌ری ، حمه‌ سعید حمه‌ کریم ، یاسین قادر به‌رزنجی ، لطیف هه‌لمه‌ت .

هه‌روه‌ها ئەم شاعیره‌ به‌پێژانه‌ش ، هه‌ر به‌که‌یان به‌ پارچه‌ شیعریک ، هه‌ست و سوژی وه‌فاداری و خوشه‌ویستی خوی به‌رامبه‌ر به‌ کامهرانی هاو‌په‌ری و براده‌رو مامۆستای ده‌ره‌په‌ری :

کاکه‌ی فه‌لاح ، حسیب قه‌رده‌اغی ، شیخ حسن به‌رزنجی ، جمال شارباژێری ، ع . ح . ب . شفیقه‌ علی «له‌یلان» ، اسماعیل عارف ، محمد صدیق محمود ، ئەززی گۆران ، محمد امین پینجوبینی ، خورشیده‌ بابان ، اسماعیل خورمائی ، عمر عبدالرحیم ، مه‌لا توفیق ، به‌رزان هه‌ستیار ، جمال محمد اسماعیل ، نه‌وزاد علی احمد ، هوگر محمود ، هه‌دايه‌ت حه‌یران .

* هه‌روه‌ها به‌پێژ مامۆستا «طه‌ بابان» شیعریکی خوالی‌خوشبووی خوینده‌وه‌و ، وێرایی پێشه‌کی‌یه‌کی تاییه‌تی که خوی ئاماده‌ی کردبوو .

له چله ی كامهران موكر

ممتاز حهیدهری

كامهرانی نهر ده لئى :-

هه نسكى داىكى نيشانه كهت

پشكوى هه له مهنى گيانى خوش كوردى

هاوريم بو كوردو كوردستانه كهت

كوچت كرد ، بويه من ناليم مردى

ئمه كامهرانى شاعير له باره ي كوچ كردنى نيشتانه پره رويكى كورد بلي . . . ! ئه ي ئيمه بو مروفه كى چا كه خوازو دلسوزو تيكوشه ريكى ريگاي سهر فزاي نه ته وه و شاعيريكى هاوچهرخو ره خنه گريكى وردبين ، به كومه لئى نازارو ئاواته وه ، له روزگار يكي ئالوزو ناسكدا ، به يئى دهنگى كوچ بكا ده يئى چى بلين . . . ؟ ! چى بكه ين . . ؟

له ئاست و دهره ق ، ئهم كه له مروفو شاعيره دا ، به م دهم و ده ست و ده ست كورتى به ، ته نيا ئه وه ي بگوتري و بكرى . . دووباره ، سى باره ، به كارو كرده وه و هه لوئست و شيعره جوان و پاك و نيشتانه پره روى به كانى دا بچينه وه و وه كه مه شخه ل و چه پكه گولئى وه فادارى به نه وه ي نويئى پيش كه ش بكه ين . . !

له يادى دوو سه د ساله ي سلخانى دا گوتمان : « . . . ئه و شاره ي دوو سه د ساله دو لئى ژان و خه م و ئه شكه نجه ي روزگار ، به لكو ئهم شاره به كه م خشتى به فرميسك و خوئين شيلراوه ، له كوره ي مل ملانى چينايه قى و نه ته وه يى دا برزاوه ، به ئاوى جوانى و گولئى سروشت و شيعرو گيانى هونه رى مووتره به كراوه ، به هه ي رو ، هه ي رو فرچكى گرتوه . . . » !

شاعيرى گه وره مان نهك ته نيا نيشانه و نمونه يه كى زيندووى ره سه نى كا كل و گه وه رى ميژووى شكومه ندى ئهم دوو سه د ساله ي ره وئى خه باتى دريژخايه ن و ژبانى روشنيرى و نه ده يى و هونه رى و جواميرى به ، بگره سوارچا كيكى لئى هاتووى سه ربلندى ريژه وى نازادى خوازى نه ته وه يى كوردو شارى

كاك «جمال غه مبار» يش شيعرى «جميله» ي خوئنده وه ، كه كامهرانى نهر له سالانى به رپايوونى شورشى جه زا به ر . پيشكه شى كردبوو به كچه شورشگيرو نازادى خوازى جه زا به ر «جميله بو حيرد» .

● برووسكه و نامه ●

ئهم برووسكه و نامه يش خوئندرانه وه كه ئاراسته ي ليزنه ي چله ي ماته م و بنه ماله ي شاعيرى كوچ كردو «كامهران موكرى» كرابوون .

● برووسكه ي به شى كوردى - كوئيجى په روه رده ي زانكوئى به غدا - كه د . ووريا عمر امين ناردبووى . .

● برووسكه ي ماموستا و قوتايانى كوئيجى نه ده ييانى زانكوئى سه لاهه دين - له هه وليز . .

● برووسكه ي په يمانگه ي هونه ره جوانه كان - له سلخانى . .

● برووسكه ي كومه له ي هونه ره جوانه كانى كورد - مه لبه ندى گشتى و هه مو و لقه كانى .

● برووسكه ي ماموستا «فؤاد حمه خورشيد» كه له به غداوه ناردبووى . .

- له كوئابى چله ي ماته مينه كه دا كه چوار سه عاتى ته واوى خاياند ، ماموستا «مسته فا نهريمان» نوئنه رى ده زگاي روشنيرى و بلاو كرده وه ي كوردى ، به ناوى ده زگا كه وه . دوو ديارى - كه بريئى بوون له دوو ويته ي شاعيرى نهر كامهران موكرى - پيشكه ش به بنه ماله ي خوالئى خوشبوو كرد . .

- دواى ئه وه ماموستا «ئه خول» ي شاعير به ناوى بنه ماله ي خوالئى خوشبووه وه ، ووتاريكى خوئنده وه . تيابدا سوپاسى ده زگاي روشنيرى و به شدارانى چله ي ماته مينى كامهران موكرى براى كردوو ، ههر به و بوئنه به شه وه پارچه شيعريكى خوئنده وه . . ئينجا كوئابى به كوژه كه هينزا . .

- دوا به دواى ته واو بوونى كورئى ماته م ، به شداربوانى چله و ئه و ميوانانه ي كه له دهره وه ي سلخانى به وه هاتبوون . سه ردانى ئه و پيشانگايه يان كرد كه بو ويته كانى خوالئى خوشبوو «كامهران موكرى» له هوليئكى ترى به ريژه به رايه قى روشنيرى جه ماوه ر ساز كرابوو .